

Nr 108

Av herr **Grebäck m. fl.**, om anslag till viss specialrådgivning rörande husdjur.

(Lika lydande med motion nr 80 i Första kammaren)

Vid 1961 års riksdag anslogs 500 000 kronor för upplysnings- och kursverksamhet i syfte att främja driftsomläggningar inom det mindre jordbruket bland annat genom viss övergång till specialiserad produktion. Med hänsyn till att denna informationsverksamhet måste stå i nära kontakt med forsknings- och försöksinstitutioner knöts den till lantbrukshögskolan. Enligt Kungl. Maj:ts brev den 16 juni 1961 (dnr 1328, 1329) skall verksamheten organiseras så att två experter knytes till lantbrukshögskolans institutioner för företagsekonomi respektive växtodling och sju specialrådgivare placeras vid försöksdistrikten, två med inriktning på företagsekonomi och fem på växtodling. Verksamheten har nu organiserats och givit goda erfarenheter. I första hand tjänar den som ett betydelsefullt kontaktorgan mellan forskning och försök å ena sidan samt hushållningssällskap, lantbruksnämnder, lantbrukets skolor m. fl. organ å andra sidan. Värdet är ömsesidigt eftersom även lantbrukshögskolan tillföres värdefulla impulser rörande jordbrukets aktuella praktiska problem. I andra hand har upplagts och igångsatts rådgivning rörande specialiserad drift. Denna verksamhet bedrivs i nära kontakt med hushållningssällskap och andra organ och sker genom kurser, individuell rådgivning, demonstrationsförsök, studielantbruk etc. Särskild uppmärksamhet ägnas deltidjordbrukets problem.

De resurser som tilldelats har koncentrerats på företagsekonomi och växtodling, vilket innebär att det betydelsefulla husdjursområdet lämnats utanför. Detta är inte tillfredsställande med hänsyn såväl till animalieproduktionens allmänna betydelse för svenskt jordbruk som till det särskilda intresse den erbjuder vid övergång till specialiserad drift.

Till belysning av förhållandena må nämnas att animalieproduktionen numera svarar för drygt 80 procent av den totala avsaluproduktionens värde, att den med tillhörande foderodling tar i anspråk drygt 75 procent av arealen jordbruksjord samt att den sysselsätter 85 procent av jordbrukets arbetskraft.

Flera faktorer talar för att den animaliska produktionen blir ännu mer betydelsefull i framtidens svenska jordbruk. Med ökad inkomststandard följer huvudsakligen en ökad efterfrågan på animalier, medan t. o. m. en nedgång är att förvänta per capita av flera i vårt land producerade vegetabilier. Det svenska jordbrukets naturliga förutsättningar är sådana, att vi i åtskilliga fall synes ha större konkurrensförmåga gentemot utlandet på animaliesidan än på vegetabilieområdet. Den svenska jordbruksbefolkningens möjligheter att i fort-

sättningen uppnå en rimlig inkomst beror därför i hög grad på effektiviserings-takten i animalieproduktionen.

Nu har emellertid effektiviseringen under senare år inte gått lika snabbt inom djurskötseln som inom växtodlingen. Framför allt beror detta på att mekaniseringsmöjligheterna varit mindre i den förra driftsgrenen. Tekniska nykonstruktioner är dock nu på väg även för ladugårdsdriften. Vidare synes nya utvecklingsvägar yppa sig på utfodringsområdet genom effektiva foderblandningar, utfodringskontroll, antibiotika etc. För att kunna föra ut en ny teknologi till jordbrukarna krävs emellertid en intensiv upplysningsverksamhet, som står i nära kontakt med forskningen. Särskilt gäller detta inom djurskötseln, där ofta betydande omställningar erfordras och där många svårlösta problem sannolikt uppkommer vid en verklig effektivisering.

För det mindre jordbruket är en intensiv och mer eller mindre specialiserad djurhållning ofta den enda vägen att inom det egna företagets ram uppnå en acceptabel inkomst. En rådgivningsverksamhet rörande specialiserad djurhållning skulle således vara av utomordentlig betydelse för det mindre jordbruket. En sådan rådgivning skulle också på ett rationellt sätt komplettera de tre specialrådgivare i växtodling, som inriktats på foderväxter, liksom också specialrådgivarna i företagsekonomi, vilka främst har koncentrerat sin verksamhet på frågor rörande specialiserad djurhållning. Vid huvudparten av de studielantbruk som nu upporganiserats är olika former av kreaturskötsel de dominerande grenarna. Behovet av husdjursteknisk expertis framstår här som synnerligen trängande.

Mot bakgrunden av vad ovan anförts anser vi det vara angeläget att teknisk specialrådgivning organiseras även på husdjursområdet. Lämpligen bör detta ske så att en expert knyts till lantbrukshögskolans institution för husdjurens utfodring och vård och en specialrådgivare placeras inom ettvar av de tre försöksdistrikten. Specialrådgivarna bör ges en inriktning som är anpassad till förhållandena inom de olika distrikten. Kostnaden för en dylik verksamhet bör beräknas till 250 000 kronor och anvisas under posten Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta

att specialrådgivning på husdjursområdet skall organiseras enligt samma principer som tillämpas i fråga om företags-ekonomi och växtodling;

att för ändamålet för budgetåret 1962/63 anvisa 250 000 kronor; samt

att i anledning härav till Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av (2 140 000 + 250 000 =) 2 390 000 kronor.

Stockholm den 23 januari 1962

Erik Grebäck

Harry Wahrendorff

David Gomér